

УДК:336.1: 352.008.6(045)

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ РОЛІ ІНСТРУМЕНТІВ КОНТРОЛЮ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Шевчук А. А.

Ад'юнкт науково-організаційного відділу Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Анотація. *Формування нової системи державного контролю за ресурсами місцевих бюджетів має ґрунтуватися на використанні фінансових інструментів управління, що є необхідним для забезпечення соціально-економічної стабільності країни.*

На сьогоднішній день з огляду на зростання обсягу потреб місцевої влади їх відсоткове забезпечення коштами постійно зменшується. Як доводить світовий досвід, успішний розвиток регіонів кожної країни передусім залежить від розміру фінансових ресурсів, які спрямовуються на розвиток соціально-економічної сфери для задоволення потреб населення, що забезпечується, в тому числі, ефективним управлінням згаданими ресурсами.

Зазначимо актуальність дослідження сутності та визначення фінансових ресурсів місцевого бюджету, а також ролі інструментів фінансового контролю.

Проаналізувавши основні визначення фінансових ресурсів місцевих бюджетів в контексті ролі інструментів фінансового контролю зазначимо необхідність удосконалення трактування економічного терміну «фінансові ресурси місцевих бюджетів». Пропонується врахувати у визначені потенційні ресурси від впровадження інструментів фінансового контролю, а саме підвищення контрольно-аналітичного забезпечення управління податком з доходів фізичних осіб шляхом збільшення та легалізації заробітної плати.

Ключові слова: *фінансові інструменти, потенційні ресурси, фінансові ресурси, місцеві бюджети, фінансовий контроль, податки.*

Постановка проблеми. Управління фінансовими ресурсами місцевих бюджетів є необхідним для формування нової системи державного контролю фінансовими ресурсами, яка б забезпечувала становлення України як європейської країни з високим рівнем соціально-економічним рівнем.

На сьогоднішній день з огляду на зростання обсягу потреб місцевої влади їх відсоткове забезпечення коштами постійно зменшується. Як доводить світовий досвід, успішний розвиток регіонів кожної країни передусім залежить від розміру фінансових ресурсів, які спрямовуються на розвиток соціально-економічної сфери для задоволення потреб населення, що забезпечується, в тому числі, ефективним управлінням згаданими ресурсами.

Зазначимо актуальність дослідження сутності та визначення фінансових ресурсів місцевого бюджету, а також ролі інструментів фінансового контролю.

Мета статті – проаналізувати основні визначення фінансових ресурсів місцевих бюджетів в контексті ролі інструментів фінансового контролю, щодо шляхів оптимізації їх формування та ефективного управління, зазначивши, що виконання функцій і завдань, покладених законодавством на місцеве самоврядування безпосередньо залежить від обсягів фінансових ресурсів, які перебувають у їхньому розпорядженні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Науковці розглядаючи сутність фінансових ресурсів місцевих бюджетів у сучасних економічних джерелах не дають чіткого визначення щодо самого поняття «фінансові ресурси місцевих бюджетів».

Тому наведемо декілька трактувань щодо даного визначення. Так, у фінансовому словнику фінансові ресурси визначаються як сукупність коштів, що перебувають у розпорядженні держави та суб'єктів господарювання і є джерелом їх виробничого й соціального розвитку [1].

Авторами навчального посібника «Державні фінанси» зазначено, що «Фінансові ресурси – це грошові фонди, які створюються в процесі розподілу, перерозподілу і використання валового внутрішнього продукту за певний період» [2].

Більшість науковців вважають, що наявність фінансових ресурсів – необхідна передумова для здійснення процесу розширеного відтворення та задоволення суспільних потреб певного регіону [7].

Тимошенко О. В. вважає, що враховуючи особливості функціонування головних суб'єктів місцевих фінансів дослідження сутності фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування не можливе без чіткого розуміння і визначення складових [4].

Основні результати дослідження. Більш широке впровадження інструментів фінансового контролю у визначенні джерел ресурсів місцевих бюджетів позитивно впливатиме на формування та використання фінансових ресурсів бюджетів та забезпечить фінансову незалежність регіонів країни.

Зазначимо, що наведені визначення недостатньо точно характеризують суть фінансових ресурсів, оскільки не відображають джерел утворення цих ресурсів та не показують мети їх формування. З наведених визначень випливає, що фінансовими ресурсами виступають грошові кошти, які можуть бути використані за цільовим призначенням.

Загалом поняття «фінансові ресурси» має вказувати на джерела їх створення, відображати форму прояву і цільове використання та відповідати економічному змісту фінансів. Фінансові ресурси проявляються у формі грошових фондів і грошових потоків як відокремленої частини грошових коштів, що мають цільове спрямування, характеризуються динамічністю, а їх формування й використання відбувається згідно кошторисних призначень на соціально-економічний розвиток певного регіону країни.

Формування фінансових ресурсів відбувається в процесі розподілу, перерозподілу і використання валового внутрішнього продукту. Наявність фінансових ресурсів – необхідна передумова для здійснення процесу розширеного відтворення, задоволення різноманітних суспільних потреб [3].

Практичний досвід органів місцевого самоврядування показує, що для розширення дохідної бази місцевих бюджетів з метою вирішення проблем соціально-економічного розвитку слід ширше впроваджувати місцеві податки і збори, що позитивно впливатиме на формування фінансових ресурсів місцевих бюджетів та покращить фінансову незалежність регіонів країни.

Пріоритетними напрямками оптимізації формування фінансових ресурсів місцевих органів влади у сучасних умовах має стати [5]:

- збільшення частки власних доходів місцевих бюджетів;
- збільшення частки місцевих податків і зборів у власних доходах місцевих бюджетів;
- сприяння розвитку малого і середнього бізнесу;
- збільшення частки трансфертів у надходження місцевих бюджетів;
- активне використання місцевих позик;

- надання самостійних прав органам місцевого самоврядування в місцевому оподаткуванні.

Проте ми вважаємо, що збільшення фінансових ресурсів за рахунок розширення одних напрямків, зокрема збільшення частки власних доходів місцевих бюджетів; збільшення частки місцевих податків і зборів у власних доходах місцевих бюджетів; сприяння розвитку малого і середнього бізнесу, повинно сприяти зменшенню інших а саме трансфертів.

Сьогодні у зв'язку з несприятливими для малого та середнього бізнесу законодавчими нормами суб'єкти господарювання керуються нелегальними методами і принципами управління, що формують загальні правила формування і використання фінансових ресурсів на місцевому рівні. Як наслідок виникає нецільове використання бюджетних коштів, ухилення від сплати податкових платежів, підприємницька діяльність здійснюється без належного правового забезпечення, що сприяє розвитку тіньового сектору економіки [6].

Виходячи з вищесказаного слід зазначити, дана ситуація потребує дослідження ролі інструментів фінансового контролю у визначенні економічної сутності фінансових ресурсів місцевих бюджетів.

Проаналізувавши основні визначення фінансових ресурсів місцевих бюджетів в контексті ролі інструментів фінансового контролю зазначимо необхідність удосконалення трактування економічного терміну «фінансові ресурси місцевих бюджетів». Пропонується врахувати у визначенні потенційні ресурси від впровадження інструментів фінансового контролю, а саме підвищення контрольно-аналітичного забезпечення управління податком з доходів фізичних осіб шляхом збільшення та легалізації заробітної плати.

На нашу думку є необхідність удосконалення економічного терміну визначення трактування економічного терміну «фінансові ресурси місцевих бюджетів».

«Фінансові ресурси місцевих бюджетів» – це грошові ресурси, які утворюються за рахунок доходів місцевих бюджетів та потенційних ресурсів від інструментів фінансового контролю, які будуть використані органами місцевого самоврядування у процесі реалізації функцій визначених на законодавчому рівні.

До потенційних ресурсів які можуть бути утворені завдяки основним інструментам, а саме контролю місцевих податків і зборів, відноситься збільшення надходжень від податку з доходів фізичних осіб, за рахунок легалізації заробітної плати.

Складні економічні процеси, які сьогодні відбуваються практично у всіх країнах світу, істотно стримують розвиток такого важливого складника державного управління, як фінансовий контроль. Інструменти державного фінансового контролю – це складова частина управління економічними об'єктами та процесами, що полягає в спостереженні за об'єктом з метою перевірки відповідності об'єкта спостереження нормі контролю, передбаченого законодавчо з метою збільшення фінансових ресурсів місцевих бюджетів, зокрема в частині податку з доходів фізичних осіб.

Таким чином теоретичні дослідження визначень фінансових ресурсів вказують на важливу роль інструментів фінансового контролю ресурсів органів місцевого самоврядування, як необхідний важіль для здійснення процесу фінансування місцевих програм розвитку й соціального забезпечення територіальної громади певного регіону.

Висновки. Аналіз основних визначень фінансових ресурсів місцевих бюджетів, щодо ролі інструментів контролю, в контексті реалізації курсу на збільшення та раціональне використання ресурсів місцевих бюджетів показав, що є необхідність доповнення трактування економічного терміну «фінансові ресурси місцевих бюджетів». Результат дослідження вказує на можливість отримання потенційних ресурсів за рахунок впровадження інструментів фінансового контролю.

Список використаної літератури

1. Кравченко В. І. Місцеві фінанси України. / В. І. Кравченко – К. : Т-во «Знання», 1999.
2. Фільштейн Л. М. Фінанси України : Навчальний посібник. / Л. М. Фільштейн – Кіровоград : Державне Центрально-Українське видавництво, 1994.
3. Кириленко О. П. Місцеві фінанси : навч. посіб. / О. П. Кириленко. – К. : Знання, 2006. – 677 с.
4. Тимошенко О. В. Фінансові ресурси органів місцевого самоврядування в умовах фінансової незалежності територіальних громад / О. В. Тимошенко // Економіка та держава. – 2010. – № 1. – С. 72-74.
5. Олійник Л. А. Формування фінансових ресурсів органами місцевого самоврядування / Л. А. Олійник // Науковий вісник НУБіП України. Серія «Економіка, аграрний менеджмент, бізнес». – К. : ВЦ НУБіП України, 2011. – Вип. 163, ч. 1. – С. 131–136.
6. Мельничук Н. Ю. Деякі аспекти управління фінансовими ресурсами органів місцевого самоврядування / Н. Ю. Мельничук // Формування ринкових відносин в Україні. – 2010. – № 11. – С. 93-97.
7. Шевчук А. А. Теоретичні підходи у визначенні поняття фінансові ресурси місцевих бюджетів. Тези доповідей ІХ міжнародної науково-практичної конференції «Військова освіта і наука: сьогодення і наука» (22 листопада 2013 року) Військовий інститут Київського національного університету імені Тараса Шевченка. : Київ. – 2013. – С. 251.

THEORETICAL ASPECTS OF RESEARCH AS A TOOL CONTROL ON THE FORMATION OF FINANCIAL RESOURCES OF LOCAL BUDGETS**Shevchuk A. A.**

Associate Scientific and Organization Department of the Military Institute Taras Shevchenko National University of Kyiv.

Abstract. *The formation of new system of government control of resources of local budgets should be grounded on usage of financial instruments of management. That is necessary for ensuring social-economical stability of the country.*

Now days, considering to the growth of local government's needs, theirs percentage funds are constantly decreasing. As international experience shows, the successful development of the regions of each country mainly depends on the amount of financial resources allocated to the development of socio-economic areas to meet the needs of the population is provided, including the effective management of this resources.

We note the relevance of the study of the nature and definition of the financial resources of local government, as well as instruments of financial control.

After analyzing the basic definitions of financial resources of local budgets in the context of an instrument of financial control, we should note the need for improving the economic interpretation of the term «financial resources of local budgets». It is proposed to consider the potential resources identified in the implementation of financial control tools, such as increasing control and analytical maintenance of tax on personal income by increasing wages and legalization.

Key words: *financial instruments, potential resources, financial resources, local budgets, financial control and taxes.*

Referances

1. Kravchenko V. I. Mİstsevl fİnansi UkraYini. – K. : T-vo «Znannya», 1999.
2. Fİlshyteyn L. M. Fİnansi UkraYini : Navchalniy posİbnik. – Kİrovograd: Derzhavne Tsentralno-UkraYinske vİdavnistvo, 1994.
3. Kirilenko O. P. Mİstsevl fİnansi : navch. posİb. / O. P. Kirilenko. – K. : Znannya, 2006. – 677 s.
4. Timoshenko O. V. finansovi resursi organiv mistseвого samovryaduvannya v umovah finansovoyi nezalezhnosti teritorialnih gromad / O. V. Timoshenko // Ekonomİka ta derzhava. – 2010. – № 1. – S. 72-74.
5. Oliynik L. A. Formuvannya fİnansovih resursİv organami mİstseвого samovryaduvannya / L. A. Oliynik // Naukoviy visnik NUBİP UkraYini. Seriya «Ekonomİka, agrarniy menedzhment, biznes». – K. : VTs NUBİP UkraYini, 2011. – Vip. 163, ch.1. – S. 131-136.
6. Melnichuk N. Yu. Deyaki aspekti upravlinnya fİnansovimi resursami organiv mistseвого samovryaduvannya [Tekst] / N. Yu. Melnichuk // Formuvannya rinkovih vİdnosin v UkraYini. – 2010. – № 11. – S. 93-97.
7. Shevchuk A. A. Teoretichnİ pidhodi u viznachenni ponyattya fİnansovi resursi mistsevih byudzhativ. Tezi dopovidey ih mizhnarodnoyi naukovopraktichnoyi konferentsiyi «Viyskova osvita i nauka: sгодennya i nauka» (22 listopada 2013roku) Viyskoviy Institut Kiyivskogo natsionalnogo universitetu imeni Tarasa Shevchenka.: Kyiv. – 2013. – S. 251.

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ИССЛЕДОВАНИЯ РОЛИ ИНСТРУМЕНТОВ КОНТРОЛЯ ФОРМИРОВАНИЯ ФИНАНСОВЫХ РЕСУРСОВ МЕСТНЫХ БЮДЖЕТОВ

Шевчук А. А.

Адъютант научно-организационного отдела Военного института Киевского национального университета имени Тараса Шевченко.

Аннотация. *Формирование новой системы государственного контроля за ресурсами местных бюджетов должно основываться на использовании финансовых инструментов управления, что необходимо для обеспечения социально-экономической стабильности страны.*

На сегодняшний день, учитывая рост объема потребностей местных органов власти, их процентное обеспечение средствами постоянно уменьшается. Как показывает мировой опыт, развитие регионов каждой страны, в первую очередь, зависит от количества финансовых ресурсов, направляемых на развитие социально-экономической сферы для удовлетворения потребностей населения, обеспечивается, в том числе, эффективным управлением указанными ресурсами.

Отметим актуальность исследования сущности и определение финансовых ресурсов местного бюджета, а также роли инструментов финансового контроля.

Проанализировав основные определения финансовых ресурсов местных бюджетов в контексте роли инструментов финансового контроля, отметим необходимость совершенствования трактовки экономического термина «финансовые ресурсы местных бюджетов». Предлагается учесть в определении потенциальные ресурсы от внедрения инструментов финансового контроля, а именно повышение контрольно-аналитического обеспечения управления налогом с доходов физических лиц путем увеличения и легализации заработной платы.

Ключевые слова: *финансовые инструменты, потенциальные ресурсы, финансовые ресурсы, местные бюджеты, финансовый контроль, налоги.*